

WHERE IS MY PONY

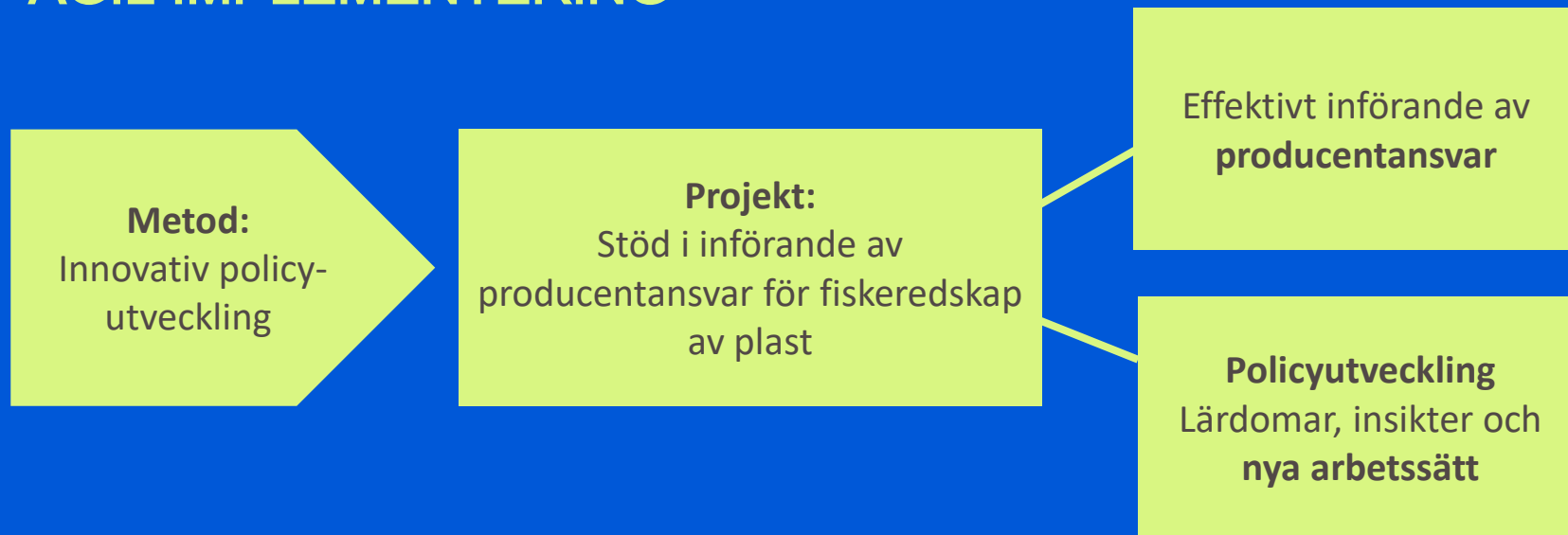
SPIRAL – Smart policyutveckling

*Införande av producentansvar för
fiskeredskap av plast*

mars 2021 – mars 20223

SPIRAL – dubbelt fokus, dubbla nyttor

AGIL IMPLEMENTERING

INNOVATION OCH LÄRANDE

Policyutveckling – vad är det?

Hur kan myndighetsutövning gå i takt med tiden så att regelverk och tjänster hjälper och inte stjälper innovation och utveckling?

- Vinnova stöttar utveckling mot en öppen, agil och innovativ offentlig sektor
- Ökad komplexitet och stort omställningsbehov
- Medborgare och företags nytta i fokus
- Utveckla nya arbetssätt

Producentansvar för fiskeredskap av plast

PRODUCENTANSVAR FÖR UTTJÄNTA FISKEREDSKAP AV PLAST

- En del av EU:s plastdirektiv
- 80–85 % av det marina skräpet i unionen består av plast. Av detta utgörs 27 % av fiskerelaterade föremål
- Negativ påverkan på ekosystem, människors hälsa och ekonomi
- EU direktiv om att införa producentansvar för fiskeredskap – producenter ansvarar för det avfall som de genererar
- I Sverige implementeras direktivet genom förordningen (2021:1001)
- Fungerar som ett styrmedel för att minska nedskräpning och förbättra möjlighet till återbruk/återvinning av redskap

VEM ÄR PRODUCENT?

En producent är den som:

- Yrkesmässigt för in fiskeredskap till Sverige
- Yrkesmässigt tillverkar fiskeredskap i Sverige
- Från ett annat land än Sverige säljer fiskeredskap till en slutgiltig användare i Sverige

Fiskeredskap som omfattas:

- Producentansvaret omfattar redskap inom yrkes-, sport- och fritidsfiske samt vattenbruk

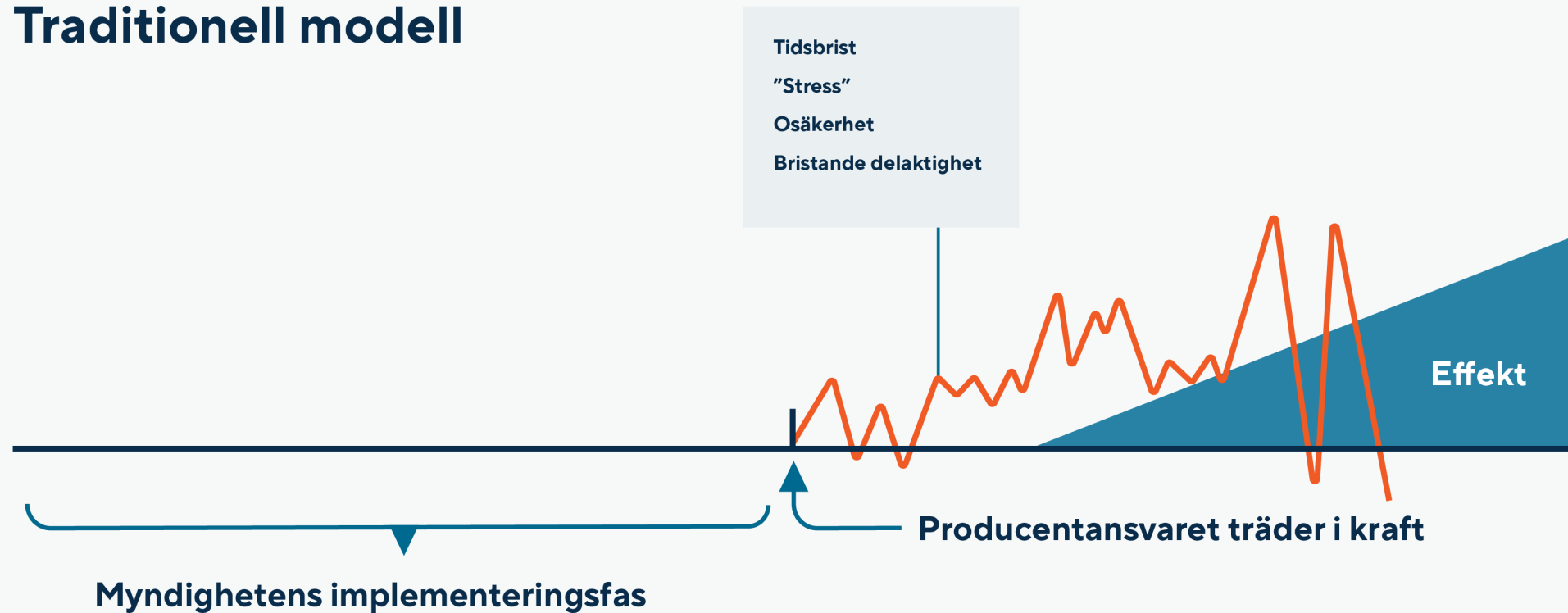

SPIRAL - testar nya sätt
att stötta införandet av ett
effektivt producentansvar

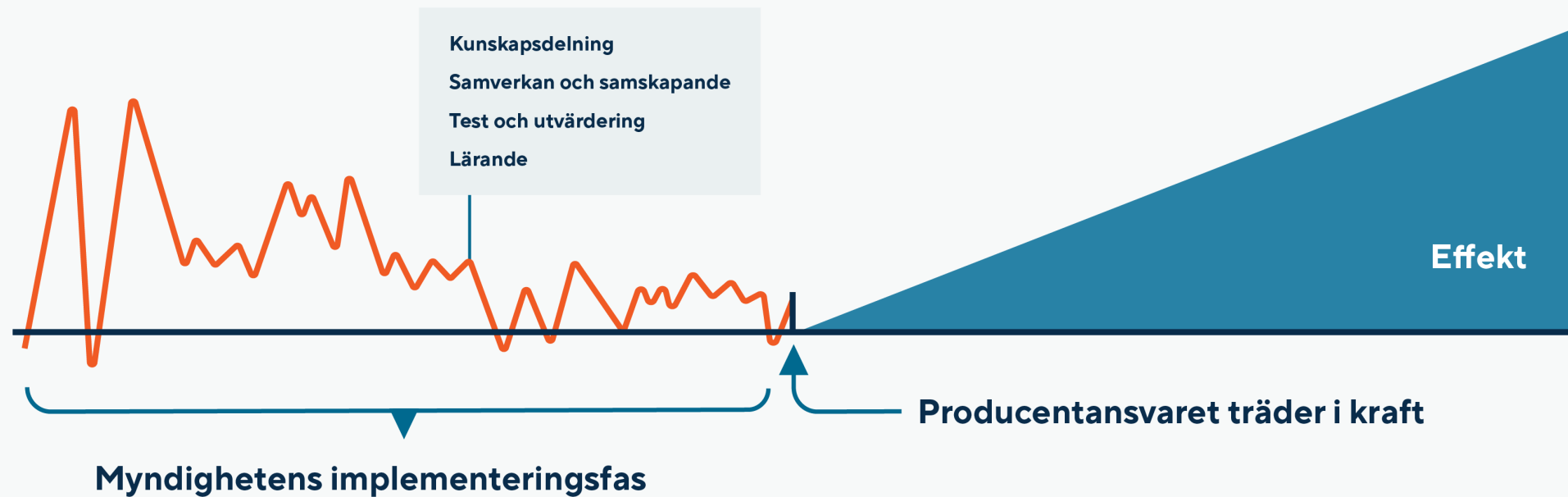
Att åstadkomma effektiv förändring

Traditionell modell

Att åstadkomma effektiv förändring

SPIRAL-modellen

Policydesign – hur går det till?

Genom att bättre förstå medborgarnas och företagens behov och upplevelse av tjänster i samhället, samt lösa utmaningar i samverkansprojekt kan vi säkerställa att insatserna ger resultat.

- Samarbete mellan olika intressenter
- Tvärdisciplinär metod
- Användarcentrerat
- Labb

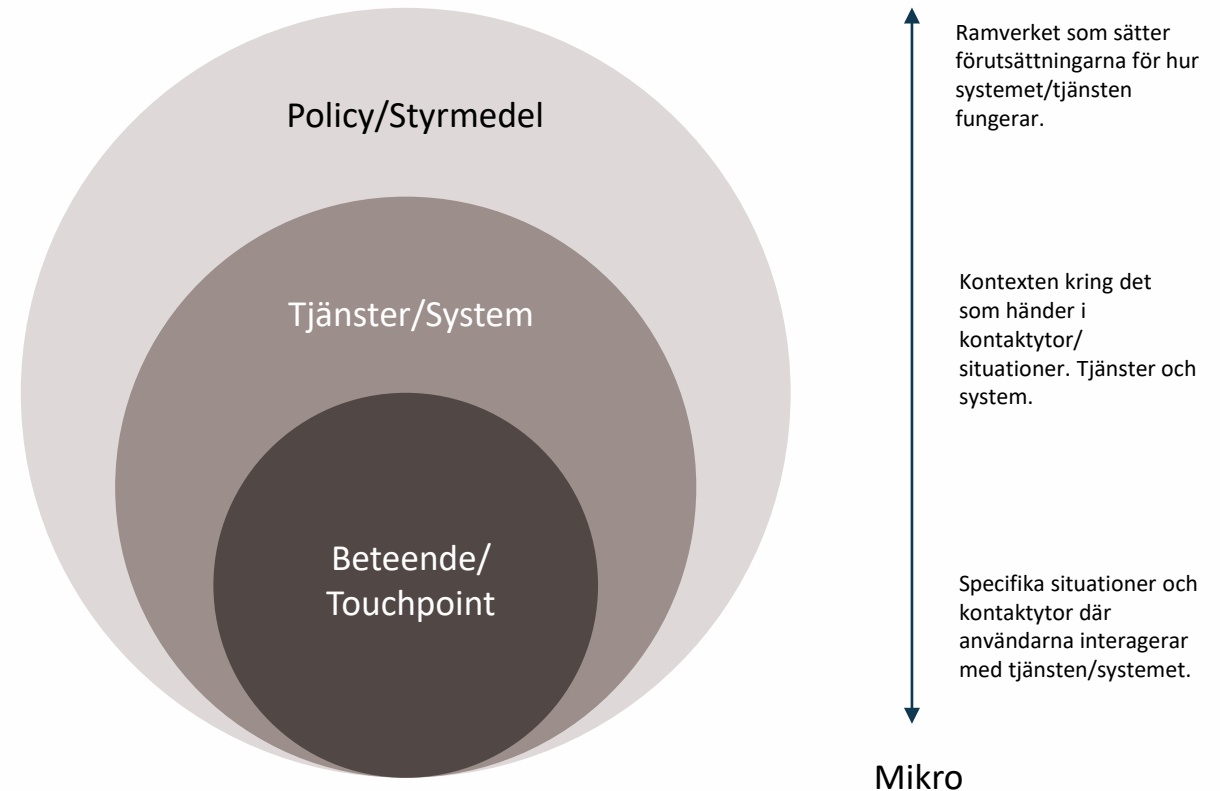
Användarnas behov
i centrum

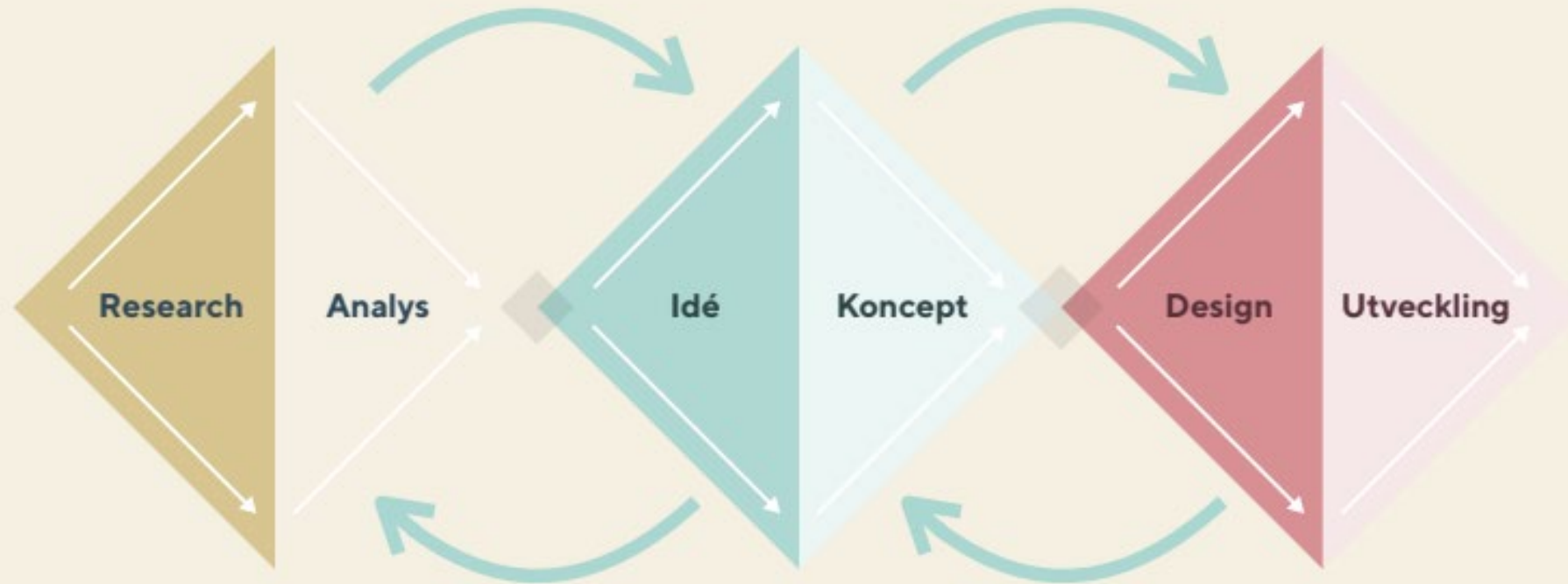
Policy Lab - systemtänkande design på tre nivåer

Med ett systemtänk tittar projektet på hela det system som på olika nivåer ska skapa förutsättningar för att tjänsten ska fungera – från mikro- till makronivå.

- Hur fungerar det när användaren ska använda tjänsten?
- Hur fungerar det system som ska tillhandahålla tjänsten?
- Är regelverket riggat för att stötta systemet på ett effektivt sätt?

METOD: TJÄNSTEDESIGN

Utforska
Kartlägga och
förstå behov och
utmaningar

Innovera
Möta behov
med värdeskapande
lösningar

Realisera
Säkra att tjänsterna
skapar faktiskt värde

Förstudie i samarbete med Antrop

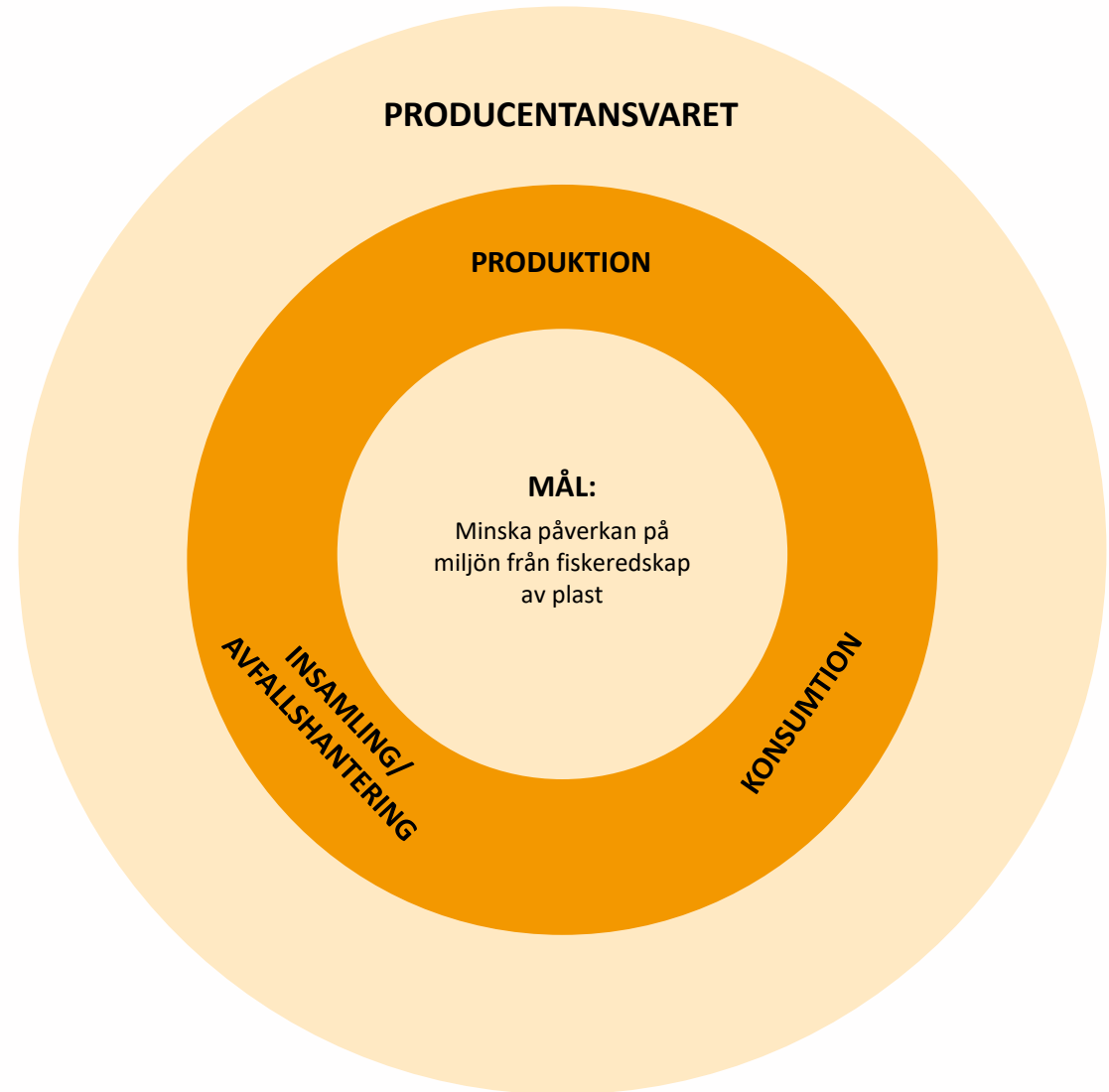
Tillsammans med tjänstedesignsbyrån
Antrop kartlägger vi det system och de
aktörer som skapar förutsättningarna
för införandet av ett effektivt
producentansvar .

Systemkartläggning

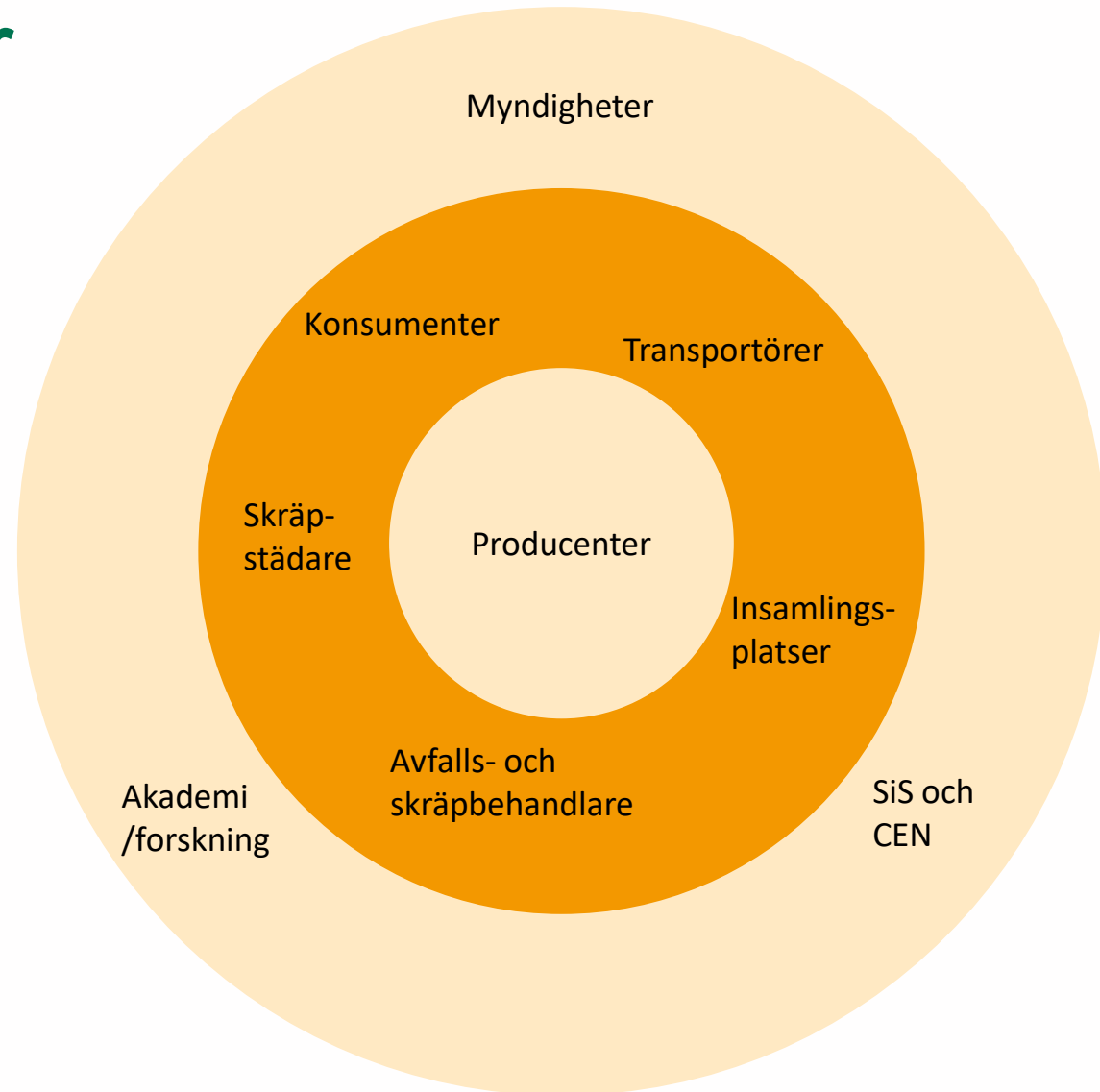
Hur ser fiskeredskapens livscykel ut?
Vilka processer, flöden, funktioner mm påverkar
införandet av ett effektivt producentansvar?

Hur kan vi skapa ett producentansvar som leder
mot målet och hanterar de olika delarna av
livscykeln?

Kartläggning av aktörer

Kartläggningen av aktörer hjälper oss att identifiera aktörer som påverkar genomförandet i de olika delarna av systemet.

Arbetet med Antrop resulterade i ett antal huvudinsikter och fem hävstänger som fungerar som fokus för projektets fortsatta arbete.

Kunskapsnivån kring producentansvaret

”Kunskapsnivån kring producentansvaret måste höjas”

Kunskapsnivån kring hållbar produktion & konsumentpåverkan

” Konsumenterna efterfrågar tydlig information för att kunna göra miljövänliga val.”

”Producenterna efterfrågar mer kunskap om hur de kan utveckla mer miljövänliga/cirkulära produkter.”

Gemensam kraft

”Det behöver finnas samlande aktörer som för producenternas talan, dvs. producentansvars-organisationer.”

Regelverk – rättvisa och rimlighet

”Det måste bli tydligt att Sverige inte överimplementerar Engångsplast-direktivet”.

”Regelverken måste uppfattas som enkla, klara och rimliga att efterfölja för alla typer av berörda företag.”

Sportfiskebutiker och intresseorganisationer som kulturbyggare

”Producenterna behöver förstå och kunna förmedla miljönyttan med producentansvaret.”

Organisation och samarbetspartners

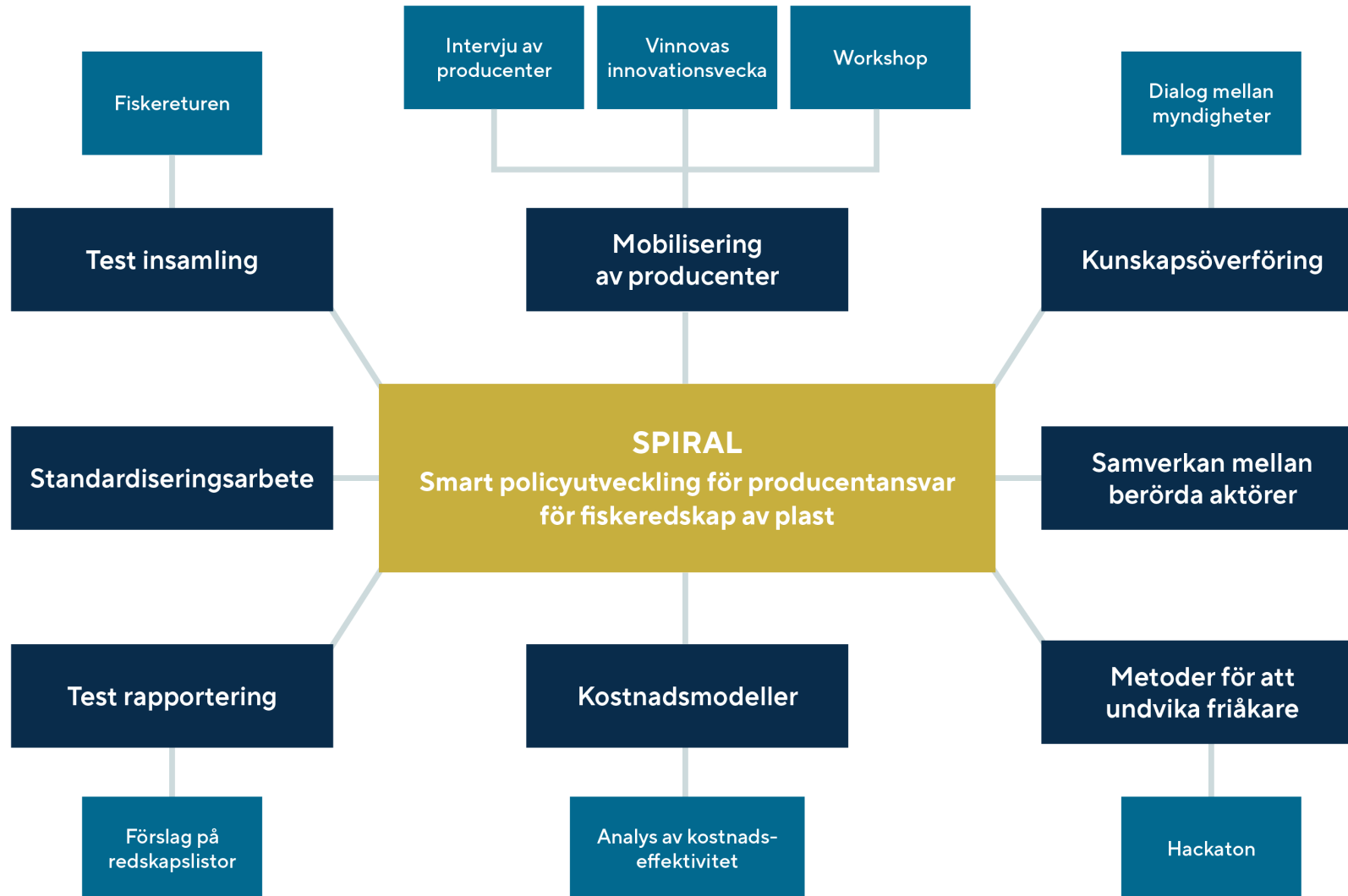

ORGANISATIONER KOPPLADE TILL PROJEKTET

Det här gjorde vi!

Mobilisering av producenter

UTMANINGAR OCH MÅL

- Misstro mot myndigheterna
- Bristande kunskap hos producenter
- Stötta bildandet av en effektiv producentansvarsorganisation

Mobilisering av producenter

Metod

- Kartläggning och djupintervjuer i inledande arbete med Antrop
- Lyssna på producenternas behov
- Tillhandahålla korrekt och tillgänglig information
- Vinnovas innovationsvecka oktober 2021
- Workshop

Resultat

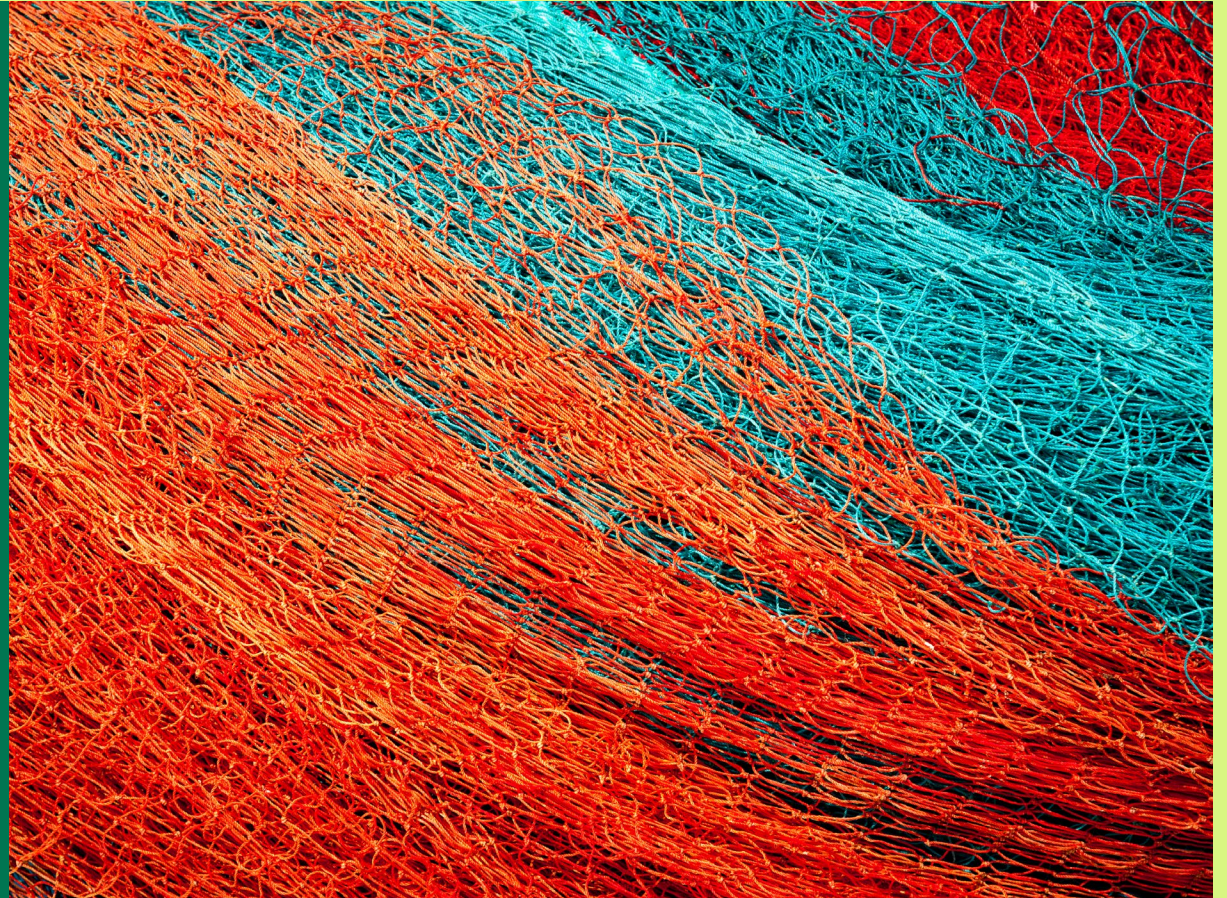
- Tydligare redskapsdefinitioner
- Två potentiella producentansvarsorganisationer
- Producenterna har fått tid på sig att förbereda sig innan producent-ansvaret träder i kraft

Test rapportering

UTMANINGAR OCH MÅL

- Vilka redskap ska omfattas?
- Oklarheter om avgränsningar kan få negativa konsekvenser
- Bristande kunskap om materialsammansättning i fiskeredskap
- Testa hur rapportering av vad som satts på marknaden kan bidra till ett effektivt producentansvar

Test rapportering

Metod och aktiviteter

- Skapa lista över fiskeredskap i samarbete med aktörer i nätverket
- Webbenkät om fiskeredskap baserat på lista
- Workshop mars 2021 med fokus på gränsdragningsproblematiken
- Undersökning av material-sammansättning i trålar

Resultat och insikter

- Förslag till avgränsningar baserat på enkät och workshop
- Schablonberäkning av materialsammansättning i fyra vanligt förekommande trålar
- Identifiering av potentiella motsättningar mellan regelefterlevnad och kostnadseffektivitet/cirkularitet

Test insamling

UTMANINGAR OCH MÅL

- Identifiera lösningar som ger förutsättningar för kostnads-effektiv insamling och återvinning

Test insamling

Metod och aktiviteter

- Test görs baserat på insikter från tidigare insamling av uttjänta fiskeredskap och kartläggning av logistikflöden

Resultat och insikter

- Kostnadseffektivitet central för ökad cirkularitet och materialåtervinning
- SPIRAL har bidragit till att aktörerna i god tid innan producentansvaret träder i kraft har börjat arbeta aktivt för att säkerställa en kostnadseffektiv återvinning i enlighet med avfallshierarkin

Test samverkan

UTMANINGAR OCH MÅL

- Stötta producenter att bilda producentansvarsorganisationer

Test samverkan

Metod och aktiviteter

- Grunden lades i arbetet med att mobilisera producenterna
- Dialog med SFPO (Sveriges Fiskares Producentorganisation)
- Dialog och stöd till Svensk Sportfiskehandel att söka stöd och knyta kontakter för att bilda producentansvarsorganisation

Resultat och insikter

- Aktörernas förmåga att bilda eller möta kraven på producentansvar har stärkts
- God kommunikation och dialog viktigt för att nå fram med budskapet
- Vem som initierar kontakten kan vara viktigt

Friåkarproblemet

Boka in datumen
21–23 mars

KRONOFOGDEN **2022**
HACKATON

UTMANINGAR

- Minska risken för friåkare
- Högt prioriterat av producenter
- Global utmaning - aktörer i Ostasien som säljer via webbplattformar

Friåkarproblemet

Metod och aktiviteter

- "Hackaton" under två dagar i Kronofogdens regi för innovativt samskapande med en bredd av aktörer

Resultat och insikter

- Förslag från hackaton på tariff och kontroll med hjälp av tullkoder.
- Tariffer behöver harmoniseras på EU-nivå
- Differentierade tariffer kopplade till om produkten är harmoniserad med CEN-standard
- Insikter i hur hackaton-metoden fungerar

Standardiseringsarbete

UTMANINGAR OCH MÅL

- Skapa förutsättningar för cirkulär design av fiskeredskap
- Inhämta och förmedla svenska synpunkter till det europeiska standardiseringsarbetet
- Bidra till harmonisering av standarder inom EU

Standardiseringsarbete

Metod och aktiviteter

- Deltagande i standardiseringsarbetet i CEN/TC 466, med flera representanter från Sverige, kopplade till SPIRAL-projektet

Resultat och insikter

- Stort gehör för svenska synpunkter i standardiseringsarbetet
- Inhämtning av kunskap kan spridas vidare genom SPIRAL-projektet
- Minskad risk för nationella lösningar
- Etablerat nätverk för informationsinhämtning och informationsspridning
- Stärkt kunskap om standardisering

Kunskapsöverföring till Naturvårdsverket

MÅL

- Pröva och utveckla nya arbetssätt för policyutveckling
- Ge kunskap om hur nya producentansvar kan tas fram och hur existerande kan förbättras

Kunskapsöverföring till Naturvårdsverket

Metod och aktiviteter

- Systemkartläggning
- Verksamhetskartläggning av deltagande aktörer
- Medlyssnare i intervjuer med branschen
- Delta i workshops med branschen
- Studiebesök
- Standardisering
- Hackaton
- Presentera externt och internt

Resultat och insikter

Arbetet har gett en omvärldsbevakning, skapat förståelse för aktörerna och systemet samt insikter om hur vi kommunicerar producentansvaren och hur vi organiserar oss internt på myndigheten.

Under våren 2022 arbetar NV med hur lärdomarna från projektarbetet överförs till verksamheten med målet om: nytänkande, samverkande och enklare för dem vi är till för.

Hur gick det?

SPIRAL har gjort producenterna till medskapare

Hur?

- Inkluderande och öppen miljö
- Lyssna, ge utrymme och lär i dialog
- Att förstå producenternas utmaningar minskar glappet till myndigheterna
- Kunskapsutbyte gynnar kvalitet i processen

Resultat

- Tydligare redskapsdefinitioner
- Två potentiella producentansvarsorganisationer
- Producenterna har fått tid på sig att förbereda sig innan producentansvaret träder i kraft

Breda samarbeten gör processerna snabbare och smidigare

Hur?

- Olika perspektiv stärker problemidentifiering och möjliga lösningar
- Fler kunskapskällor
- Snabbare konsensus
- Minskar risken för ansvarskonflikt mellan myndigheter

Resultat

- Det breda samarbetet är en grundpelare som levererar värde till projektet i sin helhet
- Identifiering av oklarheter i förordningen
- Identifiering av beröringspunkter med annan lagstiftning
- Upparbetat kontaktnät

Praktiska tester ger värdefulla kunskaper och insikter

Hur?

- Test av insamling av fiskeredskap
- Test av rapporteringssystem
- Test av återvinning

Resultat

- Kunskap från tidiga tester kan stärka implementeringen
- Missförstånd i implementeringsfasen kan undvikas

Metoden är resurs - och tidskrävande

Hur?

- Mötesintensivt med många aktörer
- Svårigheter kring budget när man inte följer "årshjulet"
- Små aktörer har sämre förutsättningar att avsätta tid

Resultat

- Krockar med ordinarie arbetsuppgifter
- Privattid läggs ned
- Svårighet att få med mindre organisationer

Risk för oklarhet i ansvarsfördelning

Hur?

- De olika aktörernas roller i projektet kan vara oklar för samarbetspartners
- Oklart vad deltagandet i projektet innebär i relation till förordningen?
- Oklarhet kring hur övergången mellan projektet och förvaltningen ser ut?

Insikter

- Avgränsningar, roller och ansvarsområden behöver tydliggöras och kommuniceras

Insikter och rekommendationer

Samarbetsinriktat engagemang skapar förändring

SAMARBETSINRIKTAT

- Empati
- Inkluderande och öppen miljö

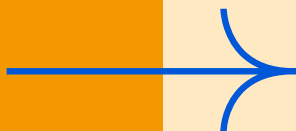

ENGAGEMANG

- Personberoende med engagerade medarbetare
- Långsiktigt perspektiv
- Avsätta tid

Framgångs- faktorer

- Den inledande kartläggningen av aktörer och system ger fördjupad förståelse för utmaningar och möjligheter
- Den breda dialogen ger större träffsäkerhet i implementeringen
- Empatiskt förhållningssätt i alla relationer skapar förståelse och ökat engagemang
- Stötta föregångare!

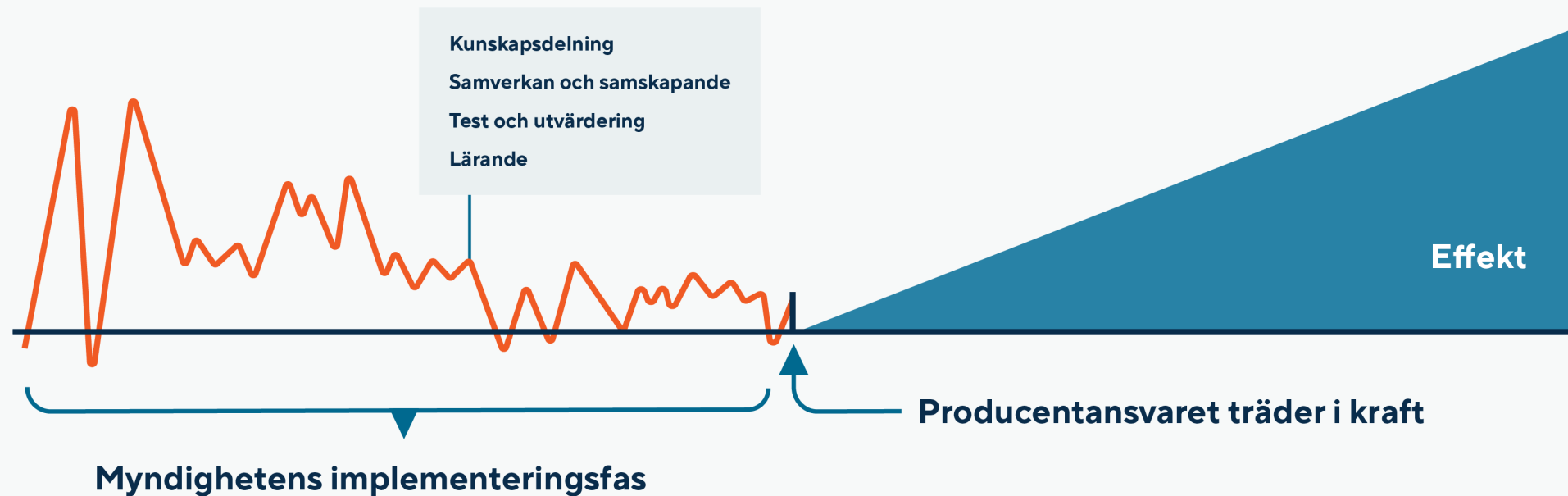

WHERE IS MY PONY

TACK!

Att åstadkomma effektiv förändring

SPIRAL-modellen

Att åstadkomma effektiv förändring

Traditionell modell

